

Ça commence aujourd'hui

de Bertrand Tavernier

Dani Bonet

Setze llargmetratges, cinc documentals i una llarga experiència com a crític cinematogràfic és el camí que ha menat el realitzador francès fins al Premi de la Crítica, menció d'honor, en el Festival de Berlín 1999, i al Premi del Públic en el Festival de Sant Sebastià 1999 amb la seva darrera pel·lícula *Ça commence aujourd'hui* (*Hoy empieza todo*).

Amb el seu primer film, *L'hologer de Saint Paul* (*El relojero de Saint Paul*), va aconseguir el Premi Louis Delluc. Era només el començament d'un dels molts crítics francesos de la generació de la potsguerra que es varen passar a la direcció. Des de ben prest assoleix un ritme de gairebé una pel·lícula per any i amb l'aplaudida *Autour de minuit* (*Alrededor de la media noche*, 1986) al darrera, l'any 1994 torna a ser reconegut per la seva feina com a director en rebre l'Ós d'Or del Festival de Berlín per *La carnaza*.

La seva obra és la progressió d'una ferma visió cinematogràfica, la qual ha estat enriquida sens dubte per la realització de pel·lícules de gènere documental. Qualificat de director d'actors, ha ajudat i contribuït al llançament d'un gran nombre d'actors joves. Ara, a Sant Sebastià, demostra el desenvolupament de la seva carrera amb la compacta i corrossiva *Ça commence aujourd'hui*.

L'acció passa a una petita localitat del nord de França.

Daniel (Philippe Torreton) és professor i director d'una guarderia a un poble d'antics miners. Els habitants hi sobreviuen entre les restes que sorgeixen de l'època de la mineria, en les seves disformes i llòbregues cases.

Des del començament, el film alterna l'acció quotidiana de Daniel i el diari que narra, en forma poètica, els seus temors i reaccions davant la desoladora situació de la comunitat.

Els nins amb els quals fa feina no són més que un reflex de l'estat crític en què viuen moltes de les famílies. Alguns nins no s'alimenten, uns altres no es renten, creixen en un ambient terriblement inhòspit, al qual Daniel accedeix per remeiar-ho. A pesar de la seva gran força de voluntat i amor al pròxim, els intents per aconseguir unes condicions decents per als nins sempre topen amb el sistema educatiu, que delega el poder en persones que Daniel força fins al límit de les seves condicions sense aconseguir res aparentment.

Després d'unes monumentals bregues amb agents dels serveis socials, aconseguix fer-se notar entre els responsables i posar solució a problemes concrets. Però no serveix de res per evitar que sorgeixin nous conflictes i Daniel s'enfonsa gairebé fins a desentendre's de la seva feina.

Els plans inicials del film anuncien la intensitat amb què el director ens vol involucrar; des del començament, els primers plans de Daniel i la seva veu en off esquerdada situen la història a un nivell que controla perfectament, conserva la distància curta amb els personatges per fer servir plans més llargs en moments crítics.

El sistema d'alternança que utilitza amb la veu en off i l'ac-

ció explota en un contrast entre poesia i realisme pur. Una cosa semblant apareix al guió de *Los inquilinos* (1977), en la qual alterna les entrevistes als nins amb poemes al final de cada una, com també a *Une semaine de vacances*.

L'estructura del guió no contempla, a primer cop d'ull, les regles teatrals clàssiques: al llarg de l'argument hi ha nombrosos canvis de ritme. Ja va declarar B. Tavernier els seus desitjos d'alliberar les emocions i sentiments moderadament i agafar una certa llibertat narrativa. Els actors exhibeixen la seva força interpretativa d'una manera genial, i així ho demostren amb diversos diàlegs i escenes improvisades, en les quals el director permet que els actors creïn el diàleg en el set amb els motors rodant. Tot i que, potser, aquestes concessions vagin adreçades únicament al repartiment professional, ja que un gran nombre de personatges els varen agafar de la realitat, interpretats pels nins que van a la guarderia en aquell poblet. El to del film és uniforme i no oblida l'objectiu de la trama en cap moment, que obliga l'espectador a seguir veient el que no vol veure i veuen moltes persones cada dia: la marginació i l'estat caòtic de moltes famílies.

La tècnica que du a terme en els interiors de la guarderia és magistral. Plans que abracen com a mínim cinc persones en moviment constant, entrant-hi i sortint de petites habitacions que, de vegades, abracen fins a quinze persones en quadre, la càmera s'atura i capta tot un univers d'emocions.

La realitat que ens mostren els personatges ha ocupat molts de rotlles de pel·lícula d'ençà que es va inventar el cinematògraf, personatges com Ford, Eisenstein i Truffaut entre molts d'altres, ja varen col·locar l'objectiu davant d'injustícies i problemes amb el sistema. Però en aquest film es respira un aire malencònic que respon més a una denúncia interior de cada espectador, que no a un combat obert amb el sistema. ■

